

Redd Barna

ET BUDSJETT FOR **BARN** I VERDEN

REDD BARNAS INNSPILL TIL
Utenrikskomiteens behandling av statsbudsjettet 2021

Innhold

Innledning.....	2
ENDRINGSFORSLAG TIL REGJERINGENS BUDSJETTFORSLAG	3
FORSLAG TIL MERKNAD.....	4
SÅRBARE GRUPPER.....	5
HELSE	6
UTDANNING.....	7
FINANSIERING.....	8
FRED OG HUMANITÆR BISTAND.....	9
KLIMA.....	10
POSTER VI BER OM AT BEVARES SLIK DE ER FORESLÅTT AV REGJERINGEN	11

Et budsjett for barn i verden

Redd Barnas innspill til statsbudsjett 2021

Publisert: Oktober 2020

Kontaktperson: Øygunn Sundsbø Brynildsen

oygunn.Sundsbo.Brynildsen@reddbarna.no

Innledning

Verden står ovenfor enorme utfordringer som følge av koronapandemien. Bærekraftsmålene som verdenssamfunnet jobber for å nå innen 2030, har fått alvorlige tilbakeslag.

Effekten av koronaviruset katastrofal for millioner av barn. Pandemien har rammet barns utdanning, familieøkonomi, sikkerhet og helse. Redd Barna har spurt 8000 barn fra 37 land hvordan pandemien har påvirket dem. Barna stilte tydelige krav til sine ledere om å oppfylle rettighetene deres. De krever tiltak innen utdanning, blant annet gjenåpning av skoler og bedre fjernundervisning. De krever økt tilgang til helsetjenester, og ber om at myndighetene prioriterer de fattigste familiene først.

Selv om barn ikke regnes som risikogruppe for viruset, rammes barn desto hardere av de indirekte konsekvensene av pandemien. Det er nå 1,2 milliarder barn som lever i absolutt fattigdom, uten tilgang til utdanning, helse, trygt bosted, matsikkerhet, og tilfredsstillende vann- og sanitærforhold.¹ Pandemien har ført til at flere barn enn på mange tiår vil trenge bistand og nødhjelp.

Regjeringens forslag til bistandsbudsjett kommer derfor i en tid der behovene er større enn vi har sett på svært lenge. Redd Barna er glade for å se at regjeringen har opprettholdt én prosent av BNI til bistand, men er likevel bekymret for konsekvensene av reduksjonen av budsjettet. Vi ber derfor Stortinget strekke seg litt lenger.

Redd Barnas innspill til Utenriks- og forsvarskomiteens behandling av statsbudsjettet 2021 tar utgangspunkt i hvordan vi mener bistandsbudsjettet bør innrettes for best mulig å svare på de sårbare barnas behov. I tillegg til de umiddelbare behovene som kommer som konsekvens av pandemien og tiltakene for å stoppe spredningen av viruset, så er investeringer i forebygging viktig for å forhindre at pandemien får enda mer langvarige konsekvenser.

God politikk for barn er politikk som innfrir alle barns rettigheter, som ikke diskriminerer, og som sørger for at barn skal overleve, lære og være trygge. Vi håper partiene og Utenrikskomiteen sørger for at bistandsbudsjettet blir et budsjett for de barna som har det vanskeligst i verden.

FOTO: Redd Barna / Robic Upadhayay

ENDRINGSFORSLAG TIL REGJERINGENS BUDSJETTFORSLAG

UTENRIKSDEPARTEMENTET				
Kap.	Post	Tema	Endring	Kommentar
161	70	Økt bevilgning til det Det globale partnerskapet for utdanning (GPE)	260 mill	Øke utdanningsbistanden med 260 millioner kroner og øke Norges bidrag til det Det globale partnerskapet for utdanning (GPE) tilsvarende
161	72	Kunnskapsbanken, Skatt for Utvikling	268 mill	Sette av minst 268 millioner kroner til skattebistand gjennom Kunnskapsbanken
163	70	Miljø og klima	79 mill	Øke posten slik at den blir en videreføring av dagens nivå
164	70	Målrettet innsats for likestilling	56 mill	Reversere flytting av midler fra kap. 164 post 70 <i>Likestilling</i> til kap. 164 post 73 <i>Sårbare grupper</i>

FORSLAG TIL MERKNAD

- legge til grunn en todelt tilnærming til sårbare grupper som innebærer både målrettede tiltak og integrering (mainstreaming).
- stille krav til tilskuddsmottagere om å rapportere på hvordan sårbare grupper er inkludert i programmene.
- redegjøre for hvilke analyser og begrunnelser som ligger til grunn for avgrensningen av satsingen på sårbare grupper.
- økt støtte til global helse må bidra til økt støtte til helsesystemstyrking i partnerland (kap. 160, post 70)
- økt støtte til ACTA også må kanaliseres til Gavis Covax-fasilitet for slik å bidra til at også fattige land får tilgang på vaksiner (kap. 160, post 70)
- bistand som støtter kommersiell grunnutdanning gjennom Norfund må overføres til ikke-kommersielle utdanningsformål.
- yte politisk og økonomisk støtte til FNs arbeid mot ulovlig kapitalflyt og skatteunngåelse, inkludert gjennom å videreføre støtten til FNs skattekomité (kap. 171, post 72)
- trappe opp arbeidet med å sikre ansvarlig utlån og låneopptak globalt, og arbeid med en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme, i samarbeid med de multilaterale utviklingsbankene og FN (kap. 171, post 72-73)
- synliggjøre hvordan og når Norge kommer til å oppfylle forpliktelsen fra *Grand Bargain* om at 25 prosent av humanitær bistand bør gå så direkte som mulig til nasjonale og lokale aktører (kap. 150, post 70)
- fortsette å prioritere finansiering av barns beskyttelse i humanitære responser med økt og mer langsiktig og forutsigbar finansiering (kap. 150, post 70)
- rette støtten inn mot neglisjerte kriser der behovene til barns beskyttelse i minst grad dekkes av andre (kap. 150, post 70)
- fortsette å prioritere utdanning i krise og konflikt høyt i humanitære responser, inkludert satsingen på å beskytte utdanning og skoler mot angrep (kap. 150, post 70)
- opprette en ambassadørpost for barn i krig og konflikt (kap. 150, post 70)
- prioritere arbeidet med barn og ungdom, fred og sikkerhet ved å lage en strategi og synliggjøre satsingen i statsbudsjettet (kap. 151, post 70)
- være en internasjonal pådriver for at klimafinansiering i større grad rettes mot klimatilpasning
- benytte styreplassen i det Grønne Klimafondet til å jobbe for at finansieringen til lokalsamfunnsbaserte prosjekter øker til minst 15 prosent (kap. 163, post kap. 70)
- på sikt bevilge én prosent av BNI til klimafinansiering i tillegg til den ordinære bistanden
- nedsette et offentlig utvalg for å utrede og kartlegge alternative og innovative finansieringskilder som kan svare på de enorme behovene for katastroforebygging, klimatilpasning og humanitær bistand.

SÅRBARE GRUPPER

«Alle barn har rett til vern mot diskriminering»

Barnkonvensjonen, artikkel 2

Begrunnelse

Verden har lovet at ingen skal utelates i arbeidet med å nå bærekraftsmålene. Redd Barna ønsker regjeringens satsing på sårbare grupper velkommen, og det er gledelig å se at fokuset på sårbare grupper er så gjennomgående fremhevet i budsjetteksten. Det er imidlertid ikke alltid klart hva satsingen innebærer i praksis, og det er vanskelig å lese hvor mye penger som går til sårbare grupper utenom den dedikerte posten *Sårbare grupper* (kap. 164, post 73). Med én dedikert post til sårbare grupper følger en risiko for at innsatsen (i form av tilskudd) reduseres kun til denne posten.

FOTO: Sami M. Jassar / Save The Children

Det kommer ikke tydelig fram i budsjetteksten om det både er en todelt tilnærming hvor man vektlegger integrering (*mainstreaming*) og målrettede tiltak som legges til grunn i arbeidet med sårbare grupper. I teksten er det i hovedsak fokus på målrettede tiltak rettet mot avgrensede sårbare grupper, slik som moderne slaveri, skadelige skikker og personer med funksjonsnedsettelse. Det er derfor viktig at det stilles tydelige krav om integrering av sårbare grupper til alle tilskuddsmottagere som et tverrgående hensyn.

Vi er kritiske til at 56 mill. kroner overføres fra likestillingsposten (kap. 164, post 70) til posten om sårbare grupper (kap. 164, post 73), til tross for at disse midlene er øremerket kvinner og jenter. Vi mener at regjeringen på denne måten setter ulike sårbare grupper opp mot hverandre.

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- tilbakeføre 56 mill. kroner til *Likestilling* (kap. 164, post 70) fra kap. 164, post 73 *Sårbare grupper*

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- legge til grunn en todelt tilnærming til sårbare grupper som innebærer både målrettede tiltak og integrering (*mainstreaming*).
- stille krav til tilskuddsmottagere om å rapportere på hvordan sårbare grupper er inkludert i programmene.
- redegjøre for hvilke analyser og begrunnelser som ligger til grunn for avgrensningen av satsingen på sårbare grupper.

HELSE

«Alle barn har rett til et godt helsetilbud»

Barnekonvensjonen, artikkel 24

Begrunnelse

Pandemien har med tydelighet vist hvor viktig internasjonalt samarbeid i global helse er for å kunne respondere på en måte som gagnar alle. Sterke helsesystemer er den viktigste beredskapen i møte med nye pandemier. Det er viktig at WHO får nødvendige ressurser til å kunne lede den globale responsen.

Framgangen vi har sett innen mødre- og barnehelse står i fare for å stoppe opp og reverseres fordi rutinehelsetjenester som vaksinasjonsprogrammer, svangerskapsoppfølging og prevensjonsprogrammer stopper opp eller avbrytes i mange områder. Norge må systematisk og langsiktig gi støtte til oppbygging av universelle helsesystemer i prioriterte land som del av den internasjonale koronaresponsen.

Redd Barna anbefaler:

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- om at økt støtte til global helse må bidra til økt støtte til helsesystemstyrking i partnerland (kap. 160, post 70)
- om at økt støtte til ACTA også må kanaliseres til Gavis Covax-fasilitet for slik å bidra til at også fattige land får tilgang på vaksiner (kap. 160, post 70)

FOTO: Mustafa Saeed / Redd Barna

UTDANNING

«Alle barn har rett til en god skole som gir dem nødvendig kunnskap og utvikling»

Barnekonvensjonen, art. 29

Begrunnelse

Koronapandemien førte i vår til stengte skoler for 1,6 milliarder barn og unge. I oktober er det fortsatt over 570 millioner som ikke er tilbake på skolen. En hel generasjon barn har fått sin utdanning satt på vent. Jenter, fattige og barn i konfliktområder er særlig utsatt og 10 millioner står i fare for å aldri komme tilbake på skolebenken.² På grunn av stengte skoler øker barnearbeid, tenåringsgraviditeter og barneekteskap i omfang og vi frykter at så mange som 2,5 millioner jenter kan bli offer for barneekteskap de neste fem årene.

En stor norsk satsing på utdanning er særlig viktig nå som mange frykter at andre givere vil nedprioritere utdanningsbistand til fordel for nødvendig helsebistand. De neste årene er det viktig at utdanningsbistanden fortsetter å holdes på et høyt nivå slik at så mange som mulig kommer seg tilbake på skolebenken når skolene gjenåpner. Norges bidrag har stor betydning for de aller fattigste, jenter og barn med funksjonsnedsettelse.

I 2021 går Det globale partnerskapet for utdanning (GPE) inn i en ny femårsperiode. GPEs kjernemandat er å styrke utdanningssystemer i partnerlandene, med særlig fokus på effektivitet, læring og inkludering i utdanningen. GPE er en viktig partner i den norske satsingen på global utdanning og et tidlig signal om økt norsk støtte til GPE over de neste fem årene vil kunne mobilisere andre givere.

FOTO: Inge Lie

I Norge er gratis utdanning et viktig verktøy for å bekjempe sosial ulikhet. Norge er ett av få land som tar avstand fra kommersialisering av grunntdanning i utviklingssamarbeidet, noe andre toneangivende giverland ønsker mer av. Regjeringen bør sikre at norsk bistand ikke støtter kommersielle grunnskoler. Slik bistand er ikke fattigdomsorientert, støtter ikke de mest marginaliserte og risikerer å svekke nasjonale utdanningssystemer.

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendringer

- øke utdanningsbistanden med 260 millioner kroner og øke Norges bidrag til det Det globale partnerskapet for utdanning (GPE) tilsvarende (kap. 161, post 70).

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- bistand som støtter kommersiell grunntdanning gjennom Norfund må overføres til ikke-kommersielle utdanningsformål.

FINANSIERING

«Alle barn har rett til god nok levestandard»

Barnekonvensjonen, artikkel 27

Begrunnelse

Verden står ovenfor enorme utfordringer som følge av koronapandemien og det haster med å finne løsninger. Redd Barna anbefaler at norsk innsats fokuseres på tre områder: For det første trengs både umiddelbare og langsiktige løsninger på gjeldskriser. Norge har spilt en viktig rolle i å få på plass en frys i tilbakebetaling av gjeld for lavinntektsland i 2020. Dette initiativet må styrkes og utvides fremover, samtidig som det trengs en forsterket innsats for en global løsning for gjeldshåndtering.

For det andre kan Norge spille en viktig rolle i å finne løsninger på ulovlig kapitalflyt og skatteunngåelser. Utviklingsland (og rike land) tappes årlig for store summer som kunne bidratt til å sikre trygge og gode helsetjenester, utdanningstilbud og sosiale sikkerhetsnett.

For det tredje kan Norge bidra til å styrke utviklingslands kapasitet til å mobilisere egne nasjonale ressurser og sikre rettferdig fordeling, gjennom bistandsprogrammet Skatt for Utvikling. I 2015 forpliktet regjeringen å doble norsk skattebistand innen 2020. Dette må innfris i 2021, når vi vet at den største og mest bærekraftige kilden til finansiering av velferdstilbud er landenes egne inntekter.

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendringer

- sette av minst 268 millioner kroner til skattebistand gjennom Kunnskapsbanken (kap. 161, post 72)

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- yte politisk og økonomisk støtte til FNs arbeid mot ulovlig kapitalflyt og skatteunngåelse, inkludert gjennom å videreføre støtten til FNs skattekomité (kap. 171, post 72)
- trappe opp arbeidet med å sikre ansvarlig utlån og låneopptak globalt, og arbeid med en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme, i samarbeid med de multilaterale utviklingsbankene og FN (kap. 171, post 72-73)

FOTO: Sonali Chakma / Redd Barna

FRED OG HUMANITÆR BISTAND

«Alle barn har rett til et liv og en framtid»

Barnekonvensjonen, artikkel 6

Begrunnelse

I dag bor mer enn ett av seks barn i et konfliktområde og antall dokumenterte grove forbrytelser mot barn i krig er nesten tredoblet siden 2010.³ Men finansieringen av beskyttelse av barn utgjør bare 1,4 prosent av den totale humanitære bistanden globalt, og sektoren er den mest underfinansierte av de humanitære sektorene.⁴ Satsingen på barns beskyttelse bør økes og gjenspeiles i en mer langsiktig og forutsigbar bevilgning og en mer strategisk innsats. Spesielt i Norges partnerland innenfor stabilisering og konfliktforebygging og i andre neglisjerte kriser.⁵

Grand Bargain-erklæringen forplikter Norge til å bevilge minst 25 prosent av humanitær bistand så direkte som mulig til lokale aktører.⁶ Målet om 25 prosent ble satt for 2020, men Norge og andre givere er fremdeles langt unna å oppfylle denne målsettingen.⁷ Pandemien har tydelig vist hvorfor lokaliseringssagendaen er viktig. Lokale og nasjonale organisasjoner har langt bedre tilgang og mulighet til å respondere mens koronarelaterte restriksjoner vedvarer. Vi savner en tydeliggjøring i statsbudsjettet på hvordan og når Norge skal realisere forpliktelsen fra *Grand Bargain*.

Ett av målene for bevilgningen til kap. 151, post 70 *Fred og forsoning* er at fredsprosesser er inkluderende og at kvinners deltagelse i alle faser skal vektlegges. Ungdoms og barns deltagelse er ikke nevnt i denne posten, men er derimot inkludert under *Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning* (kap. 151, post 71) om bekjempelse av voldelig ekstremisme. En slik tilnærming til ungdom, fred og sikkerhetsagendaen der barn og unge sees som en trussel mot fred og stabilitet, er kritikkverdig. I stedet skal barn og unge inkluderes som positive endringsaktører. Dette er særlig viktig når Norge inntar setet i Sikkerhetsrådet.

Redd Barna anbefaler:

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- synliggjøre hvordan og når Norge kommer til å oppfylle forpliktelsen fra *Grand Bargain* om at 25 prosent av humanitær bistand bør gå så direkte som mulig til nasjonale og lokale aktører (kap. 150, post 70)
- fortsette å prioritere finansiering av barns beskyttelse i humanitære responser med økt og mer langsiktig og forutsigbar finansiering (kap. 150, post 70)
- rette støtten inn mot neglisjerte kriser der behovene til barns beskyttelse i minst grad dekkes av andre (kap. 150, post 70)
- fortsette å prioritere utdanning i krise og konflikt høyt i humanitære responser, inkludert satsingen på å beskytte utdanning og skoler mot angrep (kap. 150, post 70)
- opprette en ambassadørpost for barn i krig og konflikt (kap. 150, post 70)
- prioritere arbeidet med barn og ungdom, fred og sikkerhet ved å lage en strategi og synliggjøre denne satsingen i statsbudsjettet, kap. 151, post 70

FOTO: Mohammed Awadh / Redd Barna

KLIMA

«Voksne skal gjøre det som er best for barn»

Barnekonvensjonen, artikkel 3

Begrunnelse

Klimakrisen er en alvorlig trussel for barn og deres rettigheter, og de enorme klimautfordringene krever umiddelbar handling med langt større innsats enn det vi ser i dag. Uten tilgang til stabil klimafinansiering vil ikke verden klare å nå bærekraftsmålene, og bærekraftsmålene er avhengig av at klimafinansiering ikke utkonkurrer andre utviklingshensyn.

Norges økonomiske kapasitet og historiske ansvar for klimaendringene må ligge til grunn for størrelsen på vår internasjonale klimainnsats. Vi foreslår at Norge på sikt bevilger én prosent av BNI til klimafinansiering i tillegg til den ordinære bistanden. Dette vil også bidra til å skjerme ordinær bistand som er under sterkt press blant annet på grunn av enorme humanitære behov. For å nå dette målet foreslår vi å sette ned et offentlig utvalg for å se på hvordan Norge kan bidra med innovativ klimafinansiering.

FOTO: Save the Children

Norsk og multilateral klimabistand bør i enda større grad rettes mot finansiering av klimatilpasning. Det er fortsatt en lang vei til målet om en 50 – 50 fordeling mellom finansiering av reduksjon av utslipp og finansiering av klimatilpasning. Redd Barna oppfordrer Norge til å bruke styreplassen sin til å påvirke det Grønne Klimafondet til i større grad å prioritere klimatilpasning, og å støtte lokalsamfunn og sivilsamfunn. I dag går kun to prosent av fondet til lokalsamfunnsbaserte prosjekter.

Redd Barna anbefaler:

Budsjettendring

- Statsbudsjettet 2021 må reflektere en fortsatt satsing på klimafinansiering, og minimum videreføring av dagens nivå på 79 mill. kroner på post 70 Miljø og Klima (kap. 163)

Merknader

Redd Barna anbefaler komiteen å be regjeringen:

- være en internasjonal pådriver for at klimafinansiering i større grad rettes mot klimatilpasning
- benytte styreplassen i det Grønne Klimafondet til å jobbe for at finansieringen til lokalsamfunnsbaserte prosjekter øker til minst 15 prosent (kap. 163, post kap. 70)
- på sikt bevilge én prosent av BNI til klimafinansiering i tillegg til den ordinære bistanden
- nedsette et offentlig utvalg for å utrede og kartlegge alternative og innovative finansieringskilder som kan svare på de enorme behovene for katastroforebygging, klimatilpasning og humanitær bistand.

POSTER VI BER OM AT BEVARES SLIK DE ER FORESLÅTT AV REGJERINGEN

- **Bistandsprosenten:** Vi er glade for å se at regjeringen har opprettholdt bistandsprosenten, men er bekymret for den reelle nedgangen i kronebeløpet som følge av forventet nedgang i BNI. Vi er derfor opptatt av at Stortingets utenrikskomité verner om denne prosenten, og slik at Norge fortsetter å levere på de forpliktelsene vi har overfor barn over hele verden som ikke får sine rettigheter innfridd.
- **Menneskerettigheter (kap. 152, post 70):** Det er gledelig å se at Norge fortsetter å være en tydelig motvekt til en trend der det sivile samfunnets handlingsrom svekkes og menneskerettighetene er under økende press. Redd Barna er glade for at andelen til menneskerettigheter er bevart i budsjettet for 2021.
- **Helse (kap. 160, post 70):** Norge viser godt lederskap i kampen mot korona gjennom sin lederrolle i ACT-A, og det er positivt at budsjettforslaget også legger opp til å styrke innsatsen økonomisk. Det er viktig at økningen til denne posten skjerms.
- **Matsikkerhet, fisk og landbruk (kap. 162, post 71):** Konsekvensene av tiltakene for å stoppe pandemien resulterer i at langt flere blir fattige og at antallet mennesker som opplever akutt matusikkerhet øker voldsomt. Redd Barna har nylig intervjuet 8 000 barn om livet etter korona, og to av tre barn forteller at de opplever matusikkerhet.⁸ Redd Barna anbefaler derfor at den lille økningen i bevilgningen til matsikkerhet, fisk og landbruk i forslaget til statsbudsjett skjerms.
- **Sivilt samfunn (kap. 170, post 70):** Denne posten har bevart kronebeløpet, og dermed økt i andelen av bistandsbudsjettet og er nå på 5.3 prosent av bistanden. Vi er glade for å se at regjeringen fortsatt prioriterer dette arbeidet. Et sterkt sivilsamfunn er avgjørende for å holde myndigheter til ansvar, men gir også merverdi til bistanden med sin kjennskap til de mest diskriminerte og marginaliserte.

Sluttnoter

¹ <https://historier.reddbarna.no/seks-maneder-vi-ikke-glemmer/>

² <https://www.savethechildren.net/save-our-education-report/>

³ Redd Barna, Stop the War on Children – Gender Matters (februar 2020).

⁴ Januar-september 2020, fra Redd Barnas rapport *Still Unprotected* (oktober 2020).

⁵ Syv land fikk mindre enn 25 % av de humanitære midlene til barns beskyttelse i 2019: Afghanistan, Mali, Nigeria,

Sudan, Syria, Venezuela og Zimbabwe, ifølge vår analyse av dekningen av FNs humanitære land-appeller. *Still Unprotected* (oktober 2020).

⁶ <https://interagencystandingcommittee.org/grand-bargain>
⁷ De siste årene har bare to prosent av norsk humanitær bistand gått til lokale organisasjoner.

⁸ <https://www.reddbarna.no/nyheter/barn-fra-hele-verden-ber-ledere-beskytte-barndommen-deres>